

עד כמה פרקי רביעי בכורות

עין משפט
גזירה

ל

(א) ע"י עיך ערך מן כמנחם
לוי' דגריס מנחמא;
(ב) נקטן ט"ז יומא עתא;
(ג) נערוצין סב' וצ"ח;
(ד) גיטין נ"ט ע"ג, ט"ו וכו';
(ה) נליפתא דב"ב קס"א ע"י
רש"י; וכן מנחמא
ואולי נ"ל ר' נחמיה;
(ו) נמנחמא ק"א; (ז) נקטן
ט"ז; חולין ט"ז; (ח) נשאר
ומנחמא ד"ק; (ט) וע"י ט"ז ע"ל
י"א; ד"ה הוי מוכי' כמנחם
כ"ד; ד"ה ע"ל ומו"ק ט"ז;
ד"ה נמנחמא; (ק) ומנחמא ד"ק.

הרבא דאטמא. חלב הכליות שעל הירך: **זמר** י"ז דנחמא. **חזוקת**
חלב טהור הנקרא כנחא וצנע"ז אנטריי"ל כמו הדרא דנחמא
לדמרינן שזחיתת חולין (דף מח:): **לעולם כרבי שמעון.** ללא קנים
אלא צמיד דדמי לאיסורא ובאיסורא גופיה צמיד דעציד י"ז איסורא
דהיינו אמנו"ז: **גרו באמנו"ז.** גרו באמנו"ז גרו
ומשוכים אחר אגוזים: **ומשכש לני**
זכאים. מטעה אותם בלאגוס ושוכרין
לצני הטבחים ומצאיין לו החלב
שגובצין אותו מאציהן והוא מוכר
זמר דנחמא: **מתנ"י אינו השוד**
על המעשרות. ולקוחין ממנו תבואה
בשאר שני שצוב ואין לריכיס לעשר
ודאי אלף דמאי. וטעמא דכולה מתנ"י
מפרש בגמ' גמ' צני חומה. דאינו
יכול ללכו מעשר שני אלף לפנים
מחומת ירושלים דכתיב (דברים יז)
ואכלת לפני ה' אלהיך וגו':
טהרות. דרצנן נינהו שיהא אדם
אוכל חולין צטהרה: **הא השוד.**
על הטהרות השוד על השביעית:
מסניפין. דקתני אין השוד כגון
שראינוהו שנוהג דין מעשרות ושביעית
צליעט צחוק צימו לילכא לעמר
לפנים הוא עושה כיון דצליעט קא
עציד: **רבי ינאי אמר.** צרייטא
דדייקינן מינה הא השוד (ט) י"ז כגון
דהוה השוד אחריוהו אשביעית
ואטהרות וקביל אחריוהו שזמר י"ז על
שניה: **זו דברי רבי עקיבא.** דהשוד
על השביעית אינו השוד על המעשר:
שביעית חמירא לפו. וכיון דהשוד
אשביעית כ"ש אשעשרות: **דהוה**
דהוה קרי להצריה. צלמיה דרבי
יהודה: **דיירא צר דיירא.** גר צן
גירות: **סוסי לי.** שגר טוב י"ז שלא
אכלתי פירות שביעית כוותך. יש
מפרשים י"ז רבי עקיבא סמיממא
לדמרינן שנהדינן צאלו הנהניין
(דף טו). סתם משנה רבי מאיר סתם
צרייטא רבי נתן וכולהו אליצא
דרבי עקיבא ולא מילתא היא
דהא צכמא דוכמין אמרינן רבי
מנחם סמיממא" רבי שמעון
סמיממא" אלף רוב משניות איכא
צה"ס סתומות אליצא דר' עקיבא:
שוד

הגהות הב"ח

(א) במשנה זו הכלל כל
השוד: (ב) רש"י ד"ה ר'
ינאי וכו' הא השוד חשוד
בגון:

לעני רש"י

אינטיירי"ל. שומן המעיים.

מוסף רש"י

במר דנחמא. מוליק כמנח.
ולי נחמא לשון מנחמא הוא
(חולין ט"ז).

שיטה מקובצת

א' במר כנחמא קניסיה:
א' לרבא ורבא לר' ב' ארא
בר אבהו לרבא:
א' ובאיסורא דנחמא: א' במר
כנחמא: א' חומה חמירא:
עליה: א' המעשר כ"ו מאי:
א' פרוין: א' הנהניין האחרון
אחרון נתפס ודמיי עצמו
אסור חמירא עליה: א' זה
וכי כיון: א' נהי דאדרבנן
חשוד: א' השביעית ועל
המעשרות הא: א' חשוד
אחריוהו: א' במר כנחמא:
א' דעביי בר אסורא:
א' חשוד חשוד: א' שזמר
בשניהם חשוד: א' חותי לו
שכר טוב וכו' ומנחמא ליה
בהאי מילתא ש"מ חמירא
להו ל"ה תיתי לי קללה אם
אכלתי פירות שביעית
כמותך: א' מפרשים להכי
קרי ליה ר"ע: א' במר
פרולא דבב"ק: א' השעירות
כיון דבעו: א' כב"מ שמוכר
מעשר כ"ו דמיידי במוכר
מעשר שני: א' חושש
לשאר חובלין: א' כסחמא
חשוד: א' קשיות מוקשה
ר"ת: א' דהרש וישן:
א' וי"ל דמשום כותי:
א' מה"ד דבאתריה דרבי
יהודה: א' הדין גמי מעשר:

תרבא דאטמא במר דנחמא. כך גריס רצינו תם פירוש מר
בחילוף של כנחמא כמו זמר דשחוטא דצפרק גיד הנשה
(חולין נ"ד). וכמו זמר י"ז דפרולא דנחמא קמא (דף ק"ג):
מעשרות י"ז דבעו חומה חמיר ליה. מכאן מדקדק רצינו תם
צ"מ א' שהוכר מעשר אלף שביעית
דמיידי צנות מעשר שני לשם חולין
כגון הכי אלו צחוקת למעשר ולשביעית
צפרק הנזקין (גיטין ס"א): וכן אינו חושש
י"ז י"ז למצלין שזה לא משום שביעית
ולא משום מעשר צפ"ק לחולין (דף נ"א).
ולשון מעשר נמי מוכיח כן הדיכא
דאיירי בחששא דאינו ממון נקיט טבל
או דמאי: **הא השוד חשוד.** דמשמע
ליה לגופה לא אילטיק דפשיטא
דכי נאמן על הטהרות נחמא על
השביעית כיון דהוה נהג פרושים
שאולב חולין צטהרה:

מתנ"י כשראינוהו נוהג בצנעא
בתוך ביתו. שמה מן
השביעית משמע דעם הארץ י"ז קממא
השוד אשביעית כמו אטהרות ומימה
דצקסו הניזקין (גיטין ס"א). קלמר מאי
שנא רישא ועמאי שנא סיפא דמיקל
באשט עם הארץ ומחמיר על החשודה
על השביעית וקלמר רבא הכא צמאי
עסקינן צעם הארץ דרבי מאיר
וטומאה וטהרה דרצנן ומדקמני גבי
טומאה וטהרה עם הארץ סתם וגבי
שביעית קמני החשודה משמע דסתם
עמי הארץ חשדי אטהרות ולא חשדי
אשביעית ומיחו מנח דלית לגור
ולטמון גבי עם הארץ דחשוד אטומאה
וטהרה ולא אסרינן מטעם שביעית
אין לדקדק כלום דלמנא צשאר שני
שצוב איירי יהוה ולא צשביעית או
צפירות הידועים שאינם של שביעית
דה"י איירי צפירות הידועים שסם
מתקניס לרצא לית ליה צינואי
דלצי ריבז עמי הארץ מעשרין ועוד
קשיא מכאן לפירוש ר"ת דמפרש
צפ"צ דכחצות (דף נ"ד). גבי שלי חדש
ושל צברי ישן דסתם עם הארץ אע"י
דחשדי אדמאי לא חשדי אשביעית
וסותר פירוש רצינו שמואל דמפרש
חדש ישן דנקט משום שביעית וכי
משיי הסם רוב עמי הארץ מעשרין
רוצה לומר דהוה הדין צשביעית וכמה
קושיות י"ז דמקשה רצינו תם על פי'
רצינו שמואל כמו שפירש צכחצות
ומפרש י"ז חדש ישן להצביח המקמ
צעלמא קלמר ולא לענין איסור והיתר

היה שחוד חשוד אחריוהו אשביעית
ואטהרות וקביל אחריוהו שזמר י"ז על
שניה: **זו דברי רבי עקיבא.** דהשוד
על השביעית אינו השוד על המעשר:
שביעית חמירא לפו. וכיון דהשוד
אשביעית כ"ש אשעשרות: **דהוה**
דהוה קרי להצריה. צלמיה דרבי
יהודה: **דיירא צר דיירא.** גר צן
גירות: **סוסי לי.** שגר טוב י"ז שלא
אכלתי פירות שביעית כוותך. יש
מפרשים י"ז רבי עקיבא סמיממא
לדמרינן שנהדינן צאלו הנהניין
(דף טו). סתם משנה רבי מאיר סתם
צרייטא רבי נתן וכולהו אליצא
דרבי עקיבא ולא מילתא היא
דהא צכמא דוכמין אמרינן רבי
מנחם סמיממא" רבי שמעון
סמיממא" אלף רוב משניות איכא
צה"ס סתומות אליצא דר' עקיבא:
שוד

השתא לר' אילעא דחשוד אטהרות דרצנן חשוד אשביעית כל שכן סתם עמי הארץ דכי היכי דחשדי אדמאי דאורייתא חשדי נמי אשביעית
ודוחק להעמיד סתם עם הארץ צ"מ דלא חשדי אשביעית כשראינוהו נוהג צליעט צחוק צימו ועוד קשיא מהא דתנן בנכ"ס דמאי (פ"ג מ"ד)
ומיימנין לה נמי צנהניקין (גיטין ס"א): המוליק חמין לטמון כותי או לטמון ע"ה אינו חושש לא משום מעשר ולא משום שביעית משמע דסתם עמי
הארץ חשדי אשביעית וי"ל י"ז משום כותי נקט שביעית אי נמי צודאי חשוד איירי וכן הדיכא דהלוקח לולב מחצירו צשביעית דקלמר עלה צ'
לולב הגזול (סוכה נ"ט). דאין מוסרינן דמי פירות שביעית לעם הארץ וכן הא דמיימי פרק קמא לחולין (דף נ"א). הנותן לשכנתו עיסה לאפות וקדירה
לצלל אינו חושש לשאר ולמצלין שזה לא משום שביעית ולא משום מעשר ואם אמר עשה לי משליכי חושש כו' כל הי מיידי צודאי חשוד ולי"ת
היכי מוכח מינה צחולין דגזרו על מערצות דמאי דלמנא חשוד גרע מתסם עם הארץ לגבי מעשר ראשון כדמוכח צשילה הנזקין (גיטין ס"א). לאצני
וי"ל דלרצא פריץ שפיר דלא חמיר ליה": י"ז **באתריה** דרבי יהודה חמירא ליה שביעית. ולכן חשוד אשביעית ותימה דהא צפ"ק דצבת
(דף י"ז): אמרינן דצכחצות כיון דאפשר למיעבד כשמואל דחטה אחת פוטרת את הכרי לא חשדי והכי נמי גבי מעשר שני לא הוה לן למיחשדיה
כיון דאפשר למיעבד כשמואל דהקדש שוה מנה שחללו על שוה פרוטה מחולל דהוה הדין י"ז מעשר שני וצשאלתות דרב אחאי הוה צבדיחא על
כרס רצעי שחללנן אותו על דבר מועט ומועט שני ונטע רצעי דין אחד להם צכ"מ דקדק קדש גמרינן להו מהדדי כדאיכא צפרק שני
דקדושין (דף נ"ד): ואפי' לכתחלה מסתבר דשרי כמו גבי הקדש צמסכת ערכין (דף נ"ט). דשרי צומן הוה גבי יהוה גצרה דאחריומינהו לנכסיה
והא דמוקי צפרק התקבל" (גיטין דף ס"ה). הדיכא דכ"ל מערימין על מעשר שני צמעשר צומן הוה דרצנן היה יכול להקשות צומן הוה
מאי הטהרה כ"ל לפטור מחומם והלא יכול לחלל לשוה מנה על שוה פרוטה אלף ממלק ליה צפריכא אחריתי ואמנה העבריה צומן
הוה מי איכא וכן מעשים בכל יום שאנו מחללנן כרס רצעי שוה מנה על שוה פרוטה וי"ל דלא דמי מעשר לתרומה דפעמים שאין
לו פרוטה מזומנת לחלל עליה וגם אין לו כי אם מעט מעשר כנגד שוה פרוטה ואינו רוצה ליתן פרוטה כנגדו:

רבינו גרשום

דשמן חייב בתרומה: דהוי
מוכרן תרבא במדכנתא. (א)
והיה אחד שהוא שטור
של הדרא דנחמא דנחמא
שטור כמו דכי ואמר לן
רבי דאמר משמיה דרבי
יצחק האורליני ד"ל דהוה
אמר דאקשאתא ואיתיא
דקאמר בשחיטת חולין
בהלכא של קיבה הוה אבל
הדורא דנחמא כליה שטור:
כמאן כרי יהודה. דקניס
הכל: אי הכי אפילו מים
וגמלא נמי. ליקניסיה מיט
לא קניסיה אלא אמנו"ז:
לעולם כרבי שמעון. דאמר
כל שיש בו זיקה והאי
נמי אמנו"ז יקיה דאיסורא
גמי. מימשכ: הנהו:
החשוד על השביעית.
למכור דאסור למכור
שביעית: כיון דמיתרא ליה
לשחורה ולית לה פרוין
כדאמרי' האחרון נתפס
בשביעית ופריו עצמו אסור:
כיון דחשדי דאדאורייתא.
היינו שביעית ומעשר
כ"ש אדרבנן: דטהרות
ואכלי חולין בטהרה אינו
אלא מרבנן: הא. חשוד
על הטהרות חשוד נמי
אשביעית וקשיא למתני'
דתינו יש שהוא חשוד על
טהרות ואינו חשוד לא
על זה ועל זה: כשראינוהו
שנוהג. דשביעית
ומעשר בתוך ביתו: ר' ינאי
אמר. לעולם כדאמר מתנ"י
ומ"ו דבריייתא דדיקא הא
חשוד חשוד: כגון דהוה
חשוד אחריוהו. אטהרות
ואשביעית ואמעשר ואתא
לקמי רבנן וקביל אחריוהו
שבוש איחמד אהרא ומשי"ה
כיון דתתלה היה חשוד
אכולן ועכשיו חזרו להיות
חשוד אהרא אמרינן נמי
חשוד אכולן: וזו דברי ר"ע
סתומתהא הא סתמא דמתני'
דתינו חשוד על השביעית
אינו חשוד על המעשרות
ר"ע היא: ובאתריה דר'
יהודה שביעית חמירא.
ומדחשדי על החמור

(א) היה מוכר חלב של ידך והיה
אומר שהוא טהור כצ"ל וכו'
בעיך ערך מן כנחמא ע"ש.

(א) היה מוכר חלב של ידך והיה
אומר שהוא טהור כצ"ל וכו'
בעיך ערך מן כנחמא ע"ש.